

Dåliga beslut leder till en dålig skola

Publicerad här den 9 mars 2017

DET FATTAS BESLUT OM SKOLAN. Om det fattas bra beslut så blir skolan bra. Om det fattas dåliga beslut så blir skolan dålig. Om läraren fattar ett dåligt beslut så drabbar det bara hens egna elever. Om en skolminister fattar dåliga beslut så drabbar det landets alla elever. Om ett beslut blir bra eller dåligt beror på den kompetens beslutsfattarna har. Det beror också på vilket underlag de har för sina beslut.

Ju högre upp i skolhierarkin beslutsfattarna är, desto viktigare är det att de äger kompetens. De behöver veta hur inläring går till och vilka förutsättningar som krävs för den. De behöver gedigna kunskaper i pedagogik och erfarenhet av att arbeta med elever i skolan. De behöver äga klokhet och förmåga att hålla lobbyister för särintressen borta från beslutsfattandet.

42 % av eleverna med kortutbildade föräldrar klarar inte kunskapskraven för att få gå i gymnasiet. De har inte fått någon läxhjälp eller annat stöd i studierna från hemmen. De har ett språk som fungerar bra för dem i hemmet och bland kamraterna, men som inte fungerar i skolan. Det innebär att de inte förstår alla ord som läraren använder i sin undervisning. Att de inte heller förstår alla ord i texten till de uppgifter som de ska arbeta med. De tvingas delta i prov på sådant som de inte har kunnat lära sig. För varje gång de misslyckas på proven minskar deras självförtroende. För varje lektion som de inte har kunnat följa med i ökar deras vantrivsel.

Det är många som påverkar skolbesluten. Politiker, ämbetsmän, journalister, tidningsredaktörer med flera. Dessvärre har få av dem närmare kontakt med de skolsvaga eleverna. De har därför svårt att leva sig in i dessa elevers situation.

Många beslutsfattare tycker sig vara säkra på vad man ska göra för att eleverna ska lära sig bättre. Deras säkerhet växer med kvadraten på avståndet till de skolsvaga eleverna. De lutar sig mot information de fått om skolor i andra länder som lyckats hävda sig bra i Pisa-undersökningarna. De drar i spakar. Auktoritära skollådare. Mera betyg. Mera katederundervisning. Karriärlärare. Fler mattektioner. Ett tionde år för att eleverna ska hinna ikapp. Hårdare skolkontroll. Bättre disciplin och hårdare straff. Ingen av

dessa åtgärder leder till att eleverna lär sig bättre. Tvärtom. De gör att de skolsvaga eleverna både lär sig sämre och mår sämre.

De flesta beslutsfattare nöjer sig med ett utifrånperspektiv på skolan och är oförmögna att tränga in i elevernas och lärarnas tankar, känslor och behov. Detta leder till att de fattar många dåliga beslut. Ett exempel är den godtyckliga uppdelningen av lärarkåren i ett A-lag med »skickliga« lärare som får löneförmåner. Och ett betydligt större B-lag med lärare som får nöja sig med lägre löner. Lärare som därför känner sig orättvist behandlade och som tappar i självkänsla och arbetslust. Detta lär gå ut över eleverna och deras lärande. Och detta borde ha kunna förutses.

Ett annat dåligt beslut var att hindra de elever som har fått låga grundskolebetyg att gå ett gymnasieprogram. Det leder till att tusentals elever varje år hamnar i ett utanförskap utan skola, utan jobb, utan pengar och utan självförtroende. För att »hjälpa« dessa elever föreslår man nu att de ska få gå ytterligare något år i skolan för att kunna bättra på sina betyg. Det gäller här elever som har misslyckats och vantrivts i nio år i skolan. De lär inte vara särskilt lockade av att tillbringa ytterligare tid på skolbänken.

Det är obegripligt att beslutsfattarna inte har insett hur feltänkt det är att ge eleverna mer skoltid först när de har misslyckats och vantrivts i skolan i nio år. Detta i stället för att ge dem extra tid redan i förskolan. Då hade de kunnat få kompensation för de brister de hade i språk och i andra förutsättningar. Då hade de fått en chans att lyckas i stället för att misslyckas i skolan. Då hade de kunnat få behålla självförtroende och framtidstro. Då hade de sluppit att hamna i det riskabla utanförskapet.